

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1895.

Leto XII.

Obseg: Drevesni koli in privezovanje na nje. — Navodilo o pokončavanju škodljivih merčesov. — O gnojenju sadnih dreves. — Porjavenje rdečkastega vina. — O potrebi gnojenja z apnom. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Drevesni koli in privezovanje na nje.

Pri nas je v sadjarstvu še mnogo zboljšati, kajti, kamor se ozremo, najti je še vse polno pomanjkljivosti.

Koliko se je uže svetovalo, koliko poučevalo, koliko pisalo, in vender kako redkokrat se med drugim vidi pravilno na kol privezano mlado drevo. Bodi nam dovoljeno zopet enkrat o tem pisati. — Za razvitek dreves kol sploh ni dober, a ker mora biti, naj bo tak, ki drevesu malo škoduje. Kol drevesu toliko več škoduje, kolikor je debelejši, zato ne rabi debelejših kolov nego so potrebni. Škoda, ki jo učini debel kol, obstoji v tem, da na eni strani obseščeni deblo, vsled česar se deblo na obseščeni plati zaradi pomanjkanja zraka in svetlobe slabeje razvija, kar da povod raznim boleznim debela in pa da se drevo nagne, oziroma skrivi, kakor hitro mu kol vzameš, in sicer to-

liko bolj, kolikor obširnejša je krona. Kol naj bo proti vrhu vedno tanjši, in ob navadnih razmerah zadostuje na vrhu 5 cm debelosti.

Dober kol je raven ter gladek in seveda iz zdravega lesa. Kadar

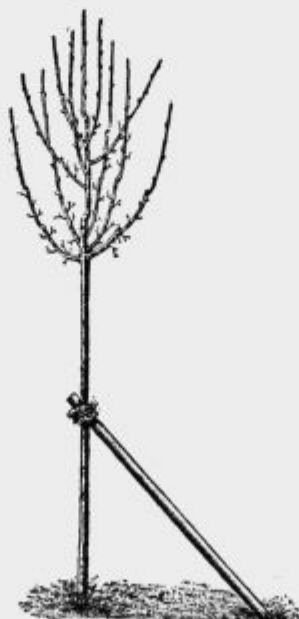
si kol dovolj globoko v zemljo zabil, odreži ga kakih 5 cm pod prvo vejo. Pri nas se splošno vidi velika napaka, da sega kol še med veje. Če kol sega med veje, kar za trdnost i tako nima prav nobenoga pomena, potem se ne da preprečiti drgnjenje vej ob kol, kar naredi rane, ki so pričetek raku ali smoliki. Pravilno je drevo privezano na kol, kakor kaže podoba 18. Zoper tako vez, če je vdejan med deblo in kol podložek iz mahu, slame, sena, ali kaj enakega, ni nič reči. Zadostujeta ena ali dve vezi. Francoski sadjarji zametujejo vez v obliki ∞ (osmice), ker pravijo, da taka vez drevo zadrigne, in, kadar veter drevo maje, obdrigne se lub.

Podoba 18.

Podoba 19.

Podoba 20.

Podoba 21.

Povsod tam, koder se je bati poškodovanja drevja po vzrokih, plugih, živini itd., priporočeno je dati drevesu tri kole, kakor kaže podoba 19. Posamezni koli naj se navzgor zabijejo nekoliko poševno, kakih 30 cm proč od drevesa, zgoraj naj se pa s tremi latami zbijejo. Če je deblo ravno in je je treba le kvišku držati, potem zadostuje kole tako zabiti, da je mogoče drevo k eni lati privezati (glej podobo 19.).

Vež, kakeršno kaže podoba 20, sicer ni pravilna, a vedno je ni zametavati, zlasti tedaj ne, če je pravilno zvršena. Ob navadnih slučajih taka vež le deblo kvišku drži, kar največkrat zadostuje, in če je drevo skrbno privezano h kolu, ima to veliko prednost, da tak kol ne obsenči debla. Slaba stran te veži je pa med drugim težko obdelovanje zemlje okoli drevesa, zlasti ob košnji, oranju itd. Po krajih s hudimi vetrovi, kakor na pr. v Vipavi in na Krasu, koder burja redno razsaja, vidijo se redno tako privezana drevesa. Resnično je, da tako poševno, a pravilno prirejen kol deblo zanesljiveje drži proti burji nego navpičen kol, kar je naravno, a če burja zlomi navpični kol z deblom vred pri tleh, zlomi tudi lahko, če ravno teže, deblo nad mestom, kjer je privezano. Pravilna vež za te kraje bi bil tudi prav postavljen navpičen, kol, katerega bi potem podstavili s takim poševnim kolom. Še bolje bi bilo rt navpičnega kola pritrditi na burijno stran z dratom, ki bi bil v zemlji zaklinjen.

Za drevje, ki je ravno ter koniško vzgojeno in dovolj močno, da samo sebe nosi, zadostuje tudi vež, ki jo kaže podoba 21., a ne pomaga več, nego da drevo kvišku drži.

Kakor je razvidno iz navedenih podob, je povsod tam, kjer je drevo privezano, podložek, ki služi v ta namen, da je med kolom in deblom prostor, vsled česar kol nikdar ne poškoduje debla. Da je pa podložek krog in krog drevesa, je pa za to, da tudi vež ne poškoduje debla.

Šibka in zlasti kriva drevesa je seveda treba z več nego dvema vezema privezati. Pri takih drevesih je potrebno toliko vezi, da se deblo vravnava.

Navodilo o pokončavanju škodljivih mrčesov.

Glede na zakon z dne 17. junija 1870. l., dež. zak. št. 20., ki veleva županom skrbeti, da si občani čistijo drevje in vrte škodljivih mrčesov in njih zalege, opozarjajo se posestniki, da je najbolje zatirati mrčesjo zalego meseca januarija, februarja in v začetku marca. Kmetovalcem, oziroma sadjarjem, škoduje na stotine raznih hrostkov in metuljev, oziroma njih ličink in gosenic; največjo kvaro pa jim delajo vsakakor gosenice belinove (belega metulja), prstenčarjeve in še nekterih drugih metuljev, potem pomladanjski ali rjavi hrosti, (kebri), zlasti pa njih ličinke, imenovane tudi črvi, ogrci in podjedi, ktere so naredile zadnja leta poljščini ogromno škodo.

Da je treba metulje loviti in pobijati, razumeva se samo ob sebi, ali tak lov nikdar ne izda toliko in tudi ni tako lahek, kakor snemanje goseničnih mešičkov. Najuspešneje se uničujejo belini, oziroma njih in drugih metuljev gosenice, če dosledno vsi posestniki trebijo z drevja in grmovja njih zalege, zapredke in mešičke. Ako le nekteri gospodarji trebijo, drugi pa ne, ne pomaga nič, kajti z neotrebjenega drevja pridejo kmalu škodljivci na drugo drevje, in ves trud je bil zaman. Prav

je torej, da zakon podpira marnega gospodarja, pa s kaznijo preti malomarnežu.

Kako je uničevati gosenične zalege in zapredke? To se da storiti na dva načina: Ali se potrga z drevja vse listje, ki je izza zime na njem ostalo suho in v katerem je gosenična zalega, ter se porežejo vsi zapredki, potem pa oboje skupaj sežge, ali pa se po drevju posmode zalege in zapredki.

Z nizkega, t. j. pritličnega drevja in z grmovja (zlasti z gloga ali belega trna, kamor posebno rad belin spravlja svojo zalego), moči je z roko ali z nožem hitro posmukati listje ali pa porezati zapredke. K višjemu drevju je treba prisloniti lestvico, a ker so zapredki najrajši po vejnih koncih in vrhovih, ni lahko doseči jih, in zato jih je lože z visokih dreves porezati s škarjami, ki se nataknejo na primerno dolg drog. Vse otrebke z drevja je potem pazno požgati, da gotovo pogine vsa zalega.

Hitro in lahko je pokončevati gosenične zalege in zapredke s plamenicami ali baklami. Ravnanje je pa tako le: Pločevinasta (plehasta) posoda ozkega vratu se pritrdi na primerno dolg drog, nalije s petrolejem, in v vrat se vtakne stenj (toht). Če se stenj prižge, lahko je s to pripravo gosenice ter njih zalege in zapredke posmuditi do najvišjih vršičkov. Če je gosenica le malo prismojena, gotovo pogine, in ker se z baklo hitro mimo goseničnih gnezd gre, zato prav nič ne škoduje listju. Take bakle prodaja Jos. Stadler, klepar v Ljubljani.

Nad vse škodljiv kmetijstvu je rjavi ali pomladanjski hrost. Tega hudega sovražnika je zatorej treba zatirati na vso moč. Posamezna roka sicer lahko časih mnogo stori, ali delo je v resnici izdatno in uspešno samo tamkaj, kjer se združijo cele vasi in občine, celi okraji ali cele dežele in skupno ugonablajo tega kvarljivca.

Ker je veliko mrčesje zalege za drevesno lubadjo, dobro in koristno je zelo, vsako leto po zimi staro lubad odpraskati in deblo potem namazati z apnenim in ilovim beležem. Če se primeša beležu še krvi, volovskega žolca in kravjaka, ubrani se drevo tudi zajčjim zobem.

Bodi si pa kmetovalec ali sadjar še tako priden, vsega dela vender sam ne vzmore. Preveč je raznovrstne golazni, ki zna sebe in svojo zalego navadno tako dobro skriti, da je človek niti ne opazi. To velja sosebno o jajcih, ki so največ tako drobna, da jih pregleda tudi najbistrejše oko. Za to delo je treba poleg bistrovidnega očesa tudi telesne gibkosti in spretnosti in neumorne marljivosti. In takih delavcev ima kmetovalec na ponudbo, a kar je še najlepše, nobeden njih ne zahteva plačila, zadovoljni so, ako jih pri delu nihče ne moti. Ti rado-voljni pomagači so — ptiči. Zato naj gleda pameten gospodar, da točno zvršuje zakon za varstvo korisnih ptičev z dne 17. junija 1870. l., dež. zak. št. 20., saj ni nobenega drugega zakona tako lahko in brez vsakih ovir izpolnjevati.

O gnojenju sadnih dreves.

V naših vrtih imamo dokaj starih sadnih dreves, ktera le slabo rode ali prinašajo le malovreden sad. Malokdaj pa gospodar poizveduje po vzroku, zakaj tako drevo izgublja svojo rodovitnost, ali zakaj rodi le droben in neokusen sad. Drevo, stoječe na enem in istem prostoru po 50 in še več let, ki vsled gladu in žeje po selini le revno životari, nam bo gotovo hvaležno za hrano in pijačo, če mu ž njo priskočimo v pomoč. Taka hira-

joča drevesa moremo ohraniti še dokaj let pri moči, če jim dodamo redilnih snovij z gnojenjem. „Kakšna novotarija je to, kaka iznajdba“, bo nemara rekel marsikdo, „gnoja imamo še za polje premalo, nikar pa da bi ga nam ostajalo za gnojenje dreves“. — „Drevja ni treba gnojiti“, omeni drugi, „drevje rodi tudi brez gnojenja“. Ko bi kdo sadil dvajset let na isto njivo krompir, bi ga za to nihče ne pohvalil. Je li mar kaj drugega, če sadimo dvajset let zaporedoma krompir na eno njivo, ali če stoji sadno drevo na enem in istem mestu dvajset let? Seveda, mi hočemo le jemati in ničesar dati. Da bi si drevo samo poiskalo svojo hrano v zemlji, to ni mogoče, ker je zemlja pretrda. Ko smo je sadili, izkopali smo jedva tako veliko jamico, da smo komaj korenine spravili vanjo. Na to navadno drevo prepustimo njegovi osodi. Kako skrbno pa zemljo pripravljamo za setev, to je znano. Polje se pognoji, nekolikokrat preorje itd., za drevo pa, ki bode morda stalo sto let na enem mestu, naredimo samo jamo. V trdi zemlji korenine ne morejo poganjati, drevo hira in nastane potreba, da mu pognojimo. Pognojimo mu tri leta zaporedoma, pa bomo videli, ali se da ohraniti drevo pri zdravju in moči; če ne, za posekanje je še vedno dovolj časa.

Več načinov je, po katerih moremo sadnemu drevju gnojiti. V prvi vrsti gnojimo takim drevesom, ki rode obilno sadu. To se godi jeseni, po zimi in spomladi, s tekočim gnojem pa vse leto, zlasti pa v mesecu avgustu, kadar dežuje.

Navadno pravijo, da se korenine v zemlji razprostirajo tako daleč, kakor daleč sega drevesna krona v zraku. Pritrdimo, da je tako. Toda pomislimo, da drevesna krona raste tudi v višavo, korenine pa se ne morejo tako razprostirati v globočino, marveč rajše na širjavo. Tako je imela črešnja, stoječa na livadi, deset metrov dolge korenine. Če torej sadnemu drevju hočemo gnojiti, ne pozabimo tudi na razmerje korenin h kroni.

Na to pa napravimo pod najdalj segajočimi vejami, kjer mislimo, da so tanše korenine, okrog drevesa krog, po katerem izkopljemo blizu 30 cm globok in 60 cm širok jarek, kakor sploh dopuščajo korenine. Izkopano prst pa prigrnemo k deblu.

Ta jarek napolnimo z razkrojenim gnojem, ki mora biti pomešan z mešancem, s pepelom, s kostno moko, s perjem, s cunjami, z odrezki rogov itd.

Da bi ta zmes ne zmrznila, naložimo na njo plast svežega gnoja. To je začetek gnojenja drevesom na plitvi zemlji.

Jeseni, po zimi ali spomladi napolnimo sod z gnojnicami, peljimo ga k jarku, ki smo ga napolnili z različnimi gnojilnimi tvarinami ter izpustimo vanj gnojnico. Za eno večje drevo odcedimo na različnih mestih najmanj pet sodov gnojnice. S tem smo napravili še le začetek. Drugo zimo ponovimo ta posel z drugim jarkom, ki ga primaknemo bliže k deblu ali dalje od njega. Korenine najdejo dobro prst povsod, tudi dalje od debla. Pa še tretje leto mu tako pognojimo. Spomladi, ali kadar smo s ploščim gnojenjem končali, pa slamnat vrhnji gnoj odstranimo, okope zasujemo, ostalo prst pa odpeljimo na mošančev kup.

To je prvi način gnojenja sadnemu drevju. Po drugem načinu, ki ga isto tako priporočamo, pa postopamo tako le: Vsa zemlja pod drevesom in še nekoliko dalje, se dobro pognoji z umetnim gnojem; odpadki rogov, cunj in kostna moka so najboljši gnoj za sadna drevesa, in jih celo manjša množina na leto zadošča. Omeniti pa je treba, da drevesa, zasajena v prekopano zemljo, nikdar ne onemorejo tako, kakor drevje, katero smo vsa dili po zastareli navadi v tesne luknje.

Zemljo pod drevesom, katero smo pognojili z umetnim gnojem, prekopljemo za 30 cm globoko. Če so korenine bolj pri vrhu, kopljemo plitveje. To velja zlasti za drevesa, ki rastejo na trati ali sploh na zemlji, porasteni s travo. Taka drevesa imajo korenine takoj pod rušo, in tem moramo prizanašati. Navoženi gnoj pokrijemo z boljšo prstjo. Ako pri delu tudi nekatere koreninice poškodujemo, nadomeste nam to vsled gnojenja bogato zdrave korenine, kar nam pokaže drevo s svojo bujno rastjo. Ta način gnojenja ima še to dobro stran, da se vsa zemlja okrog drevesa zrahlja, vsled česar vlaga in zrak lože dohajata h koreninam. Če dobi zrahljana zemlja pod drevesom še nekoliko gnojnice, pa postane gnojenje še popolnejše.

Po tu navedenem načinu smemo gnojiti le jeseni in po zimi, pa tudi zgodaj spomladi; pozneje bilo bi vsakeršno poškodovanje korenin za drevo pogubonosno.

Tretji, isto tako velevažen način je gnojenje v mesecu avgustu s tekočim gnojem, zlasti takim drevesom, ki obilno rode. Pri takih drevesih morajo korenine in listje opravljati dvojen posel, in izvrše ga le toliko, kolikor ga morejo. Če drevo nima hrane in vlage, tudi listje ne more povsem opravljati svoje naloge, dasiravno ima baš v tem mesecu izvršiti dvojen, trojen posel. Ravno v tem času izgubi listje dokaj soka po izhlajenju, a pri tem mora živiti še drevesni sad in dajati potrebno redilno tvarino deblu in vejam. Druga važna naloga listja je, da skrbi za napravo sadnih popkov, da se, kakor pravimo, drevo pripravi na cvet, da nas bodoče leto more razveseliti s svojim sadom.

Kdor bi pa iz kakeršnihsibodi vzrokov te načine gnojenja smatral za preobširne, pa bi vendar hotel svojemu sadnemu drevju postreči, ta naj po zimi zapelje nekoliko sodov gnojnice pod drevo, ali naj okrog drevesa navozi gnoja kakor daleč sega krona, ter naj ga razgrne. Niti kravji gnoj, kakor si mnogi mislijo, ne škoduje sadnemu drevju; samo časih se miši rade ugnezdijo pod gnojem ter drevesu glodajo korenine.

Ako po zimi zapade sneg, naj se ga nakopiči kar največ mogoče okrog drevesa. Voda snežnica je najzdravejši gnoj za drevesa; prodirajoča počasi v zemljo, jo napoji do sitega z vlago. Ni še dovolj znano, da starejša drevesa, zlasti jablane, trpe na pomanjkanju vlage, in ravno zaradi tega ne rode.

Ko bi vodo, katero vsak dan izhlapi večje sadno drevo, prav za prav njegovo lubje in sad, kadar sije solnce, mogli zbrati, tekla bi od njega v potočku. Preračuneno je, da zelje ali kapus na enem hektaru izhlapi na leto 3—5 milijonov kilogramov vode in da še 2 milijona kilogramov vode ostane v zemlji. Isto tako je preračuneno, da štirjaški meter livade izhlapi trikrat toliko vode, kolikor štirjaški meter morja ali jezera. Iz tega je razvidno, kako čudovita mora biti delavnost drevesnih korenin, da morejo drevesu oskrbeti potrebno vodo.

Gnojenje pa nam prinaša še dokaj drugega dobička. Drevo ostane zdravo; niti skorja, niti les ne otrpne tako zelo. Zaradi tega se sok lože precej po drevesu; rane, ki jih narejamo z obrezovanjem, se bolje in urneje celijo in niti mrčes zdravim, močnim drevesom ne more toliko škodovati, kakor onim, ki le revno životarijo, a koliko lepši, sočnejši in okusnejši je še le sad s takega drevesa!

Pametni in skrbni sadjarji gnoje svojim drevesom še na ta način, da jim odkopljejo prst raz korenine ter jo nadomestijo z mešancem. To se godi zlasti pri pritlikavcih ob zidu, in ti bogato poplačajo ta trud s svojo plodovitostjo.

Porjavenje rdečkastega vina.

Letos se sploh čujejo tožbe, da rdečkasta vina (šilher, eviček) kaj rada porjave. Ker so nam take tožbe, oziroma vprašanja po vzrokih te prikazni došla tudi iz Dolenjske, priobčimo o tej zadevi poročilo pomološkega poskušališča, ki je sestavil dr. E. Hotter.

Vzrok porjavenju vina in sadjevca še ni popolnoma pojasnjen. Vender hočemo že sedaj objaviti nekatere podatke, kajti hitro ravnanje je nujno potrebno, ako hočemo, da se ne pokvari popolnoma mnogo vina, ki bi se dalo še rešiti.

Bolezen se pokaže v tem, da postane rdeče ali belo vino na zraku (torej ako napolnimo čašo s tem vinom in jo pustimo stati) rjavkasto. Rjavenje se prične na površini tekočine; to se pri belem vinu da prav dobro opazovati. V zaprtem sodu ima vino svojo navadno barvo. Nekatera vina porjavijo zelo močno, kakor letošnji od boleznih napaden šilher, ki končno dobi barvo rje ali šokolade; druge vrste šilherja pa zopet manj. Ob enem se vino tudi skali, in ako dalj časa stoji, usede se iz tekočine gošča. Pri tej bolezni se vino skali in izgubi barvo. Duh in okus vina sta popolnoma izpremenjena in vino postane neužitno.

Profesor Nessler, ki se je prvi bavil s to boleznijo, je dokazal, da kaljenje provzroči zračni kisik.

Ako vpliva zračni kisik na vino, nastanejo najprej tvarine, ki podelijo vinu rjavo barvo. Tvarine postanejo nerazkrojljive in kalijo vsled tega vino. Ako vpliva zrak na rjaveče vino počasi, n. pr. skozi luknjice v sodu ali skozi luknjice stekleničnega zamaška, izločujejo se nerazkrojljive snovi le zelo počasi, vsedajo se le polagoma na dno. Vino v sodu je vsled tega malo kalno, ne pa rjavo. Isto vino pa postane takoj močno rjavo in kalno, ako pride v odkriti čaši z zrakom v zvezo.

Porjavenje se pokaže osobito v onih letih, v katerih jagode vsled dalj časa trajajočega deževja med trgatvijo deloma gnijo in se potem gnilo grozdje stiska z zdravim ter se vino pusti na tropinah vreti, kar je navada pri rdečih vinih.

Dasiravno raje porjavijo ona vina, ki imajo malo kisline, vender se ne da trditi, da bi ne porjavela tudi vina, ki imajo več kisline v sebi, kajti letos so skoraj brez izjeme podvržena tej bolezni ravno naša rdeča vina, v katerih je mnogo kisline.

Bolezen pospešuje pomanjkanje kisline. Vender ta okoliščina ni edini vzrok porjavenju, glavni vzrok ostane gniloba jagod. To naj bi bil nov povod, da bi se pri trgatvi posebno ozirali na izločevanje gnilega grozdja.

Kakor smo izvedeli, bila so vsa ona rdeča vina, ki so le malo porjavela, prav skrbno iztisnjena (prešana); vina pa pri katerih se je gnilo grozdje stisnilo z zdravim, bila so mnogo bolj podvržena bolezni.

Ker je gnitje vsake organske snovi odvisno od delovanja majhnih bitij, videli bomo tudi v tem slučaju delovati mičkane rastlinice pri uničevanju vinske snovi.

Ako segrejemo rdeče vino, ki je še malo porjavelo, do 60 ° C, potem se nekaj beljakovine izloči, in vino, s katerim se je na ta način ravnalo, ne rjavi več, ako stopi z zrakom v dotiko. Ako pustimo vino v odprti čaši, ne pokaže se nobena izprememba več, dočim isto vino, ako ni segreto, porjavi že v 24 urah. S segrevanjem (pasterizovanjem) smo uničili ona majhna živa bitja.

Od mene izvršena bakterijološka preiskava rjavčih rdečih vin je pokazala, da se nahajajo v takem bolnem vinu zraven bakterij osobito tudi kvasne glivice, izključno

le vrste mikoderma. Verjetno je, da ti organizmi provzročujejo zgoraj opisani razkroj vina.

Vse one snovi, ki ovirajo ali celo uničijo delovanje takih majhnih bitij (mikroorganizmov), spravijo, pridejane vinu, bolezen do mirovanja, oziroma ozdravijo rdeče vino.

Nevarnost je, da bi se iz nevednosti rabila taka sredstva, ki so zdravju škodljiva. Zato hočemo s temi vrsticami opozoriti naše vinske pridelovalce na dobro, neškodljivo in v vsakem kletarstvu rabljivo sredstvo, da bi zabranili, da se rdeča vina ne pokvarijo. Sredstvo obstoji v porabi žveplene sokislina, to je v žveplanju, (kajenju z žveplom) bolnega vina.

Žveplena sokislina, ki se tvori, ako se žveplo sežge, rabi se v kletarstvu povsod tam, kjer se imajo vina ali sodi braniti pred vplivom škodljivih glivičnih organizmov. Ona je neogibno potrebno sredstvo za čiščenje vina. Takoj tu naj pa bo omenjeno, da obstoji takozvani zeliščni vtep (Kräutereinschlag) večinoma iz žvepla, v katerem je raztopljen cimet ali druge dišave ter cvetje. Ako se tak vtep zažge, zgorejo navedene organske primesi in vsled tega nastane zraven žveplene sokislina tudi duh po smodu, ki nima nobene koristi. Ker ima le žveplena sokislina ohranjevalno lastnost, zato nimajo navedene tuje primesi popolnoma nobene vrednosti. Zeliščni vtep torej ni več vreden, kakor navadni žvepleni vtep, prej manj.

Že majhna množina žveplene sokislina zadostuje, da se popolnoma uniči življenje nizkih organizmov. V tem pa vidimo, kakor že omenjeno, izvrsten učinek žveplene sokislina kot ohranjevalnega sredstva za prazne vinske sode in za vino. Za 1 liter zadostuje 57 miligramov žveplene sokislina, da so po večdnevem vplivanju uničene glivice.

Med tem, ko gori žveplo v sodu, dokler ne ugasne žvepleni plamen vsled nastale žveplene sokislina, in potem med napolnjevanjem sode z vodo ali z vinom, pride okoli $\frac{1}{100}$ odstotka žveplene sokislina v tekočino. Polovica žveplene sokislina že zadostuje, da se ustavi vsako kipenje. Ako se na vinu pokaže rjavenje — kar se prav lahko spozna, če pustimo čašo dotičnega vina dalj časa stati — potem naredimo vtep, recimo iz 5 gramov žvepljenih kosov za 300 litrov (polštartin). Najbolje je, da se prazen sod pokadi in se na to vino pretoči.

Tudi že porjavela vina se dajo na ta način ozdraviti. V tem slučaju se naredi močnejši vtep (6 gramov žvepljenih kosov za pol štartina). Pri rdečem vinu je kajenje navadno nevarno, kajti barva vina poblede nekoliko. Vender mislim, da se ne bomo pomišljali, to prosto sredstvo rabiti, ako se ima z njim odločiti, ali naj se vina v vrednosti stotisoč goldinarjev rešijo, ali pa naj se pusti, da se izpremene v tekočino, ki je podobna gnojnici in ni užitna.

Če je ravno treba, dá se pobledelemu rdečemu vinu njegova barva s tem nazaj, da se pomeša s primerno množino temnordečega vina. Sicer pa tudi tega ne bo treba, ako se vzame žveplene sokislina le toliko, da ne poblede rdeče vinsko barvilo.

Rekli smo, da je edino dopustno sredstvo, s katerim se da zabranjevati porjavenje in kaljenje vina, žveplena sokislina, in smo povedali tudi množino žvepla, ki se sme porabiti za kajenje. Ker pa pri navadnem kajenju nikdar ne moremo natanko določiti množino žveplene sokislina, katero rabimo za svoj namen, porablja jo v dobro urejenih in dobro vojenih kletarstvih namestu žvepla žveplenosokisle soli. Te imajo radi tega veliko prednost, ker se pri njihovi porabi natanko lahko preračuni množina žveplene sokislina, katero hočemo vinu dodati. Tudi

nam ni treba vina pretakati in ga s tem kaliti, predno pride v dotiko z žvepleno sokislino. Žveplenosokisle soli morajo seveda biti dobre kakovosti. Ako so namreč slabo shranjene, jemlje iz zraka kisik in se spremene v žveplenosokisle soli, ki nimajo nobenega učinka.

Žveplenosokisle soli moramo toraj naravnost iz kemičnih tvornic naročiti in morajo biti shranjene v nepredušno zaprtih posodah, sicer bi lahko rabili v dobri veri namestu rabne popolnoma nič vredno snov. Kisla natronova in apnena sol, ki se navadno rabi, mora v dobrem stanu imeti prodirajoč duh, kakeršnega ima žveplena sokislina. Naročil sem pred kratkim tako žveplenosokislo sol, ki bi morala teoretično imeti 61,5 % žveplene sokislina, v neki prodajalnici dišav; našel sem pa, ko sem vrednost določil, da je v soli bilo le 11,5 odstotkov žveplene sokislina.

Ker je za mnoge vinske producente prejemanje rabne snovi z večjimi težavami združeno, pripravljeno je poskušališče izjemno poslati na željo proti povrnitvi stroškov (sol velja za eden štartin brez poštnine 6 novcev) rabljivo snov. Da, ona hoče še več storiti; ako se ji namreč naznani množina vina v sodu, odmerila in doposlala bo ono množino žveplenosokisle soli za kajenje vina, ki ne bo provzročila pobleđenja rdečega vina, ki bo pa vendar odpravila bolezen (porjavanje).

Poskušnje, ktere sem izvršil v tem oziru, so pokazale, da se pri porabi $\frac{3}{1000}$ odstotkov žveplene sokislina ne izpremeni rdeča barva rdečega vina, vendar se pa ustavi in odstrani porjavanje.

Žveplenosokisla sol se dodaja na naslednji način: Iz soda (n. pr. pol štartina) vzemimo približno 10 litrov vina, raztopimo v njem sol (za pol štartina n. pr. 30 gramov) in zlijmo vseh 10 litrov zopet nazaj v sod; ob enem moramo celo vsebino s posebno pripravo (bič za sod) dobro mešati.

Kolikor prej zdravimo rjaveče vino z žvepleno sokislino, tem bolje je. Že močno porjavela vina se sicer dajo obvarovati pred popolno skazo, ali svoje prvotne dobrote ne dobijo več.

Pokajeno vino mora več tednov ležati, kajti prosta žveplena sokislina, ki je v početku nastala, stori vino rezko. Čez malo časa se prosta žveplena sokislina spoji z vinskimi aldehidi, in vino se sme točiti, ker nima nobenih slabih nasledkov za zdravje pivca.

O potrebi gnojenja z apnom.

Dušik, kali in fosforova kislina so tri neobhodno potrebne rastlinske snovi, za ktere mora umen gospodar skrbeti. Tako čitamo v vseh gospodarskih učnih knjigah. Dalje zopet: Rastlinska rast se ravna po pogojih za uspevanje, kateri so rastlini na razpolago. K tem pogojem pa spadajo poleg vode, toplote itd. pred vsem redilne snovi. Ako kake redilne snovi ni dovolj v zemlji in se ne skrbi za nje nadomestilo od zunaj, pa rastlinstvo zaostane v rasti, naj se nedostatna snov imenuje že dušik, kali ali apno. Do najnovejših časov se je mislilo, da je treba nadomeščati samo dušik, kali in fosforovo kislino, in da se druge redilne snovi nahajajo skoro vedno v zadostni množini v zemlji. Toda skušnja uči drugače; kajti celo tedaj, če so se z največjo skrbjo te tri tako imenovane „neobhodno potrebne“ redilne snovi dale zemlji v zadostni množini, vendar uspeh šestokrat ni bil dovoljen. V mnogih slučajih je bilo vzrok pomanjkanje apna v zemlji, takó, da radi tega rastlinstvo ne more uspevati. Koliko apna se nahaja v zemlji, je pač kaj težko določiti,

kakor je to dokazal Orth. V Braniboru ima 1 hektar 20 centimetrov debele njivske plasti peščenih tal 1821—3024 kg apna, temna, rodovitna tla v Banatu ga imajo 166.800 kg, močvirja v nižavah pa do 28.613 kg. Če je torej povsem opravičeno mnenje, da poleg treh „neizogibnih“ redilnih snovi tudi apno zelo vpliva na rodovitnost zemlje, ter da je ta rodovitnost z vsebino apna v tesni zvezi. Apno je neizogibno potrebna rastlinska redilna snov, ktere rastline precěj posrkajo, ki se z nobeno drugo redilno snovjo ne da nadomestiti; vsled tega mora biti apna zadosti v zemlji, ako hočemo, da ji rodovitnost ne bo opešala.

Ako pomislimo, da potrebuje strneno žito povprečno 22—50 kg, sočivje 75, gomolje in korenjstvo 50, nektare vrste sočivja celó 293, krmske rastline do 352, repica in hmelj do 253 kg apna na hektaru, jasno nam bo, da mora biti vsaj toliko apna v zemlji, da ga more rastlinstvo v navedeni množini v razmerno kratkem času použiti. Pa utegne kdo ugovarjati, da imajo po Orthovi sestavi celó na apnu revna peščena tla dovolj apna v sebi ter da bi celó tam dovožnja apna ne koristila mnogo, ali bolje rečeno, bi se ne izplačala. Temu pa vendar ni takó; kajti absolutna množina apna ne koristi zemlji, marveč se sme le tista množina apna jemati v poštev, ki je res primerna za rastlinsko hrano. Zaradi tega priporoča Ullmann gnojenje z apnom celo takrat, ako bi bilo apna v zemlji celo več nego 5000 kg na hektaru. Apno v zemlji naj ne nudi rastlini samo hrane, marveč mora pomagati tudi pri razkrajanju drugih redilnih snovi.

Dokaj važnejši nego posredni vpliv apna je njega neposredni vpliv, ker ob enem zboljša tla. Ako se težka, zategla, pusta zemlja pognoji z zadostno množino apna, navzame se apno iz zraka in iz tal ogljikove kisline ter se izpremeni v navadno ali dvojnoolglikovokislo apno, ki se v vodi raztopi ter se v tem stanju z najnežnejšo sprstenino enakomerno in fino zmeša. Tla zgube po tem svojo zategljivost, postanejo bolj prhla ter postanejo dokaj pristopnejša zraku. S prhlostjo tal pa je tudi njih osušenje in ogrevanje v tesni zvezi; tla postanejo pripravnejša za obdelovanje ter poplačajo to gnojenje z bogato žetvijo. Gnojenje s hlevskim gnojem bo le takrat uspešno, ako se tla pognoje tudi z apnom, ker to pomaga razkrajati organske snovi, s čemer se zveznost težke ilovnate zemlje zopet zmanjšuje. Apno pa ne vpliva samo na težka, ilovnata tla, marveč tudi na taka, ki so s časom po določenem načinu obdelovanja izgubila ugodne lastnosti. Marsikje se utegne pripetiti — da, skoraj na vsakem gospodarstvu so taki slučajji — da se na nekterih njivah bodisi vsled prevelike oddaljenosti ali vsled težavnega dovažanja z gnojem ni prav ravnalo. Da se svet z umetnim gnojem zopet napravi rodoviten — potrebno dopeljanje organskih snovi je prvi pogoj — mora se rabiti apno, ker le to samo pride neugodni kakovosti tal v okom ter zemeljsko površino ohrani nežno.

Enako važen je tudi kemijski vpliv apna. Ta obstoji v prvi vrsti v tem, da se po apnu sprsteninske snovi v zemlji razkrojijo, po čemer se v sprstenini nahajajoči se in za rastlinsko hrano potrebni dušik in amonijakove soli po vplivu apna izpremenijo v solitrovo kislino, to se pravi v snov, ktero rastline rade srkajo. Kakor znano, prosti dušik v ozračju rastlinam ne služiv hrano, toda s posredovanjem majhnih rastlinskih bitij ga lahko použijejo takó imenovane dušikove zbiralke; za to pa je, kakor trdi Frank, apno neizogibno potrebno. Iz tega se da sklepati, da stročnice in druge enake rastline potrebujejo krepkega gnojenja z apnom, ako hočemo, da nam

ne bodo zastale v rasti. Gnojenje s svežim gnojem brez apna pa se po izrekih Šulca (Schulz) in Wagnerja sploh ne da misliti.

V zemlji, ki ima vsled globokega obdelovanja mnogo solij železnega okisca, dalje v tako imenovanih sprstenskislih tleh, vpliva apno kaj ugodno, ker blaži škodljive vplive teh solij, oziroma jih celo povsem odpravlja.

Apno dalje opravlja še neki kaj važen posel, da namreč razkrajja v zemlji nahajajoče se redilne snovi. Apno obilno množino redilnih snovij izpreminja v tako tvarino, ki po koreninah prehaja v rastline; brez apna bi se to razkrajjanje vršilo dokaj počasneje. Hitrejše razkrajjanje redilnih snovij in hitrejše uživanje pa povzroči večji pridelek in ranjšo dozoritev. Pri rastlinah z globoko segajočimi koreninami je pri večkratnem pridelovanju na enem in istem mestu brezpogojno potrebno, na njivo navoziti večjo množino apna, ker to zemlji pomaga, da se v spodnjih plasteh pomnože užitne redilne snovi. Navedemo naj samo deteljo, sočivje, repico, repo itd.

Pomanjkanje apna v zemlji se spozna po nekterih plevelih, kakor po kislici, kumaricah, kamilicah, ki pa baje mahoma izginejo, ko v zadostni meri polje z apnom pognojimo.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da apno nima v vseh razmerah take naravnost čarobne moči na zemljo, marveč da morajo tudi druge razmere biti tako ugodne, ako hočemo to doseči. K temu je pred vsem potrebno zadostno prezračenje tal ali celo osušenje, zlasti pa je potrebna zadostna množina redilnih snovij. Apno ne more privabljeti novih redilnih snovij, marveč le pomaga, da se hitreje razkrojijo one, ki so že v zemlji. Ako torej hočemo, da nam apno pomaga k boljšim pridelkom, moramo skrbeti tudi za to, da je dušika, kalija in fosforove kisline dovolj v zemlji. Torej je dolžnost onega, ki gnoji z apnom, skrbeti, da ob času gnojenja z apnom tla vedno ostanejo v dobrem stanju.

Razne reči.

— **Krompirjevec kot gnoj.** V nekterih pokrajinah v Rudogorju imajo že dalj časa navado krompirjevec razgrinjati na sosednje ledine, da ga po zimi porabijo za kurjavo ali za steljo v hlevih. Če pa časih nagloma zapade sneg, ostane krompirjevec pod snegom, kar pa prebivalcev ne vznemirja preveč, ker jim je izkušnja pokazala, da na njivah, na katerih je po zimi ležal krompirjevec, raste trava dokaj lepše nego navadno. V pojasnitve te izkušnje je treba omeniti, da vremenski vplivi čez zimo provzročijo, da se krompirjevec kolikor toliko razkroji ter tla dobro pognoji s „kalijem.“ Vrhu tega služi travi kot topla odeja ter ji pospešuje rast. Spomladi pa se krompirjevec še vedno lahko porabi za steljo in za napravo mešanca.

— **Gnojenje špargljem jeseni.** Špargljem zadostuje, če se jim jeseni prekoplje greda in se potem pokrije z gnojem. Snežnica in deževnica izpereta gnoj ter doneseta rastlinam živeža. Po gredi natrošen gnoj pa varuje grede s šparglji prevelike suše.

— **Kako se mršavi konji kmalu popravijo?** Mršavi konji se popravijo po krepki krmi, ki pa mora biti previdno sestavljena, da ne nastane kaka ovira, v prebavljanju. Poleg ovsja je bob najprimernejša zrnata krma, katerega se vozim konjem poklada, kadar imajo težko delo, polovica navadnega ovsenega deleža, in sicer zdrobljenega ter zmešanega z rezanico

in z ovsom. Tudi majhen pridavek lanenega semena služi v ta namen prav dobro, ker se po njem konji debele in dobe lepo svetlo dlako.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 55. Kako se rabi umetni gnoj ob setvi? Ali se tako rabi kakor gips, ali se mora podvleči? Kje na Kranjskem se dobi umetni gnoj? (A. B. v Š.)

Odgovor: Umetni gnoj se ob setvi enakomerno po njivi potrese in, če le mogoče, tudi podvleče. Izjema je žilski solitar, ki je dušikavo gnojilo ter se more tudi pozneje potresti po zelenih njivah. Na Kranjskem ni dobiti umetnih gnojil, pač pa v bližnjem Hrastniku na Štajerskem, in sicer v tamonjšni kemijski tvornici, ki članom naše družbe pošilja umetna gnojila vozine prosto na vse kranjske železniške postaje. Naročite si cenik; naslov je „Chemische Fabrik“ v Hrastniku pri Zidanem Mostu.

Vprašanje 56. Med lansko deteljo, ki je zelo redka, mislim sejati mačji rep. Ali mi svetujete to setev, ali naj seme podvlečem? (I. N. v Š.)

Odgovor: Setev trave v redko deteljo Vam priporočamo, a mačji rep je le za težko zemljo, dočim za lažja tla bolje ugaja laška pahovka. Nikakor ne bo škodilo, če seme podvlečete z lahko brano, ker to delo detelji ne bo prav nič škodilo, kajenje travnega semena pa je bolj zagotovljeno.

Vprašanje 57. Kje bi se dobilo seme praproti, kakeršna raste po steljnikih, ker bi rad ž njim zasejal nekaj prostora? Eno tako rastlino Vam pošljem na ogled. (I. B. v H.)

Odgovor: Praproti so rastline brezkaličnice, ki se ne razmnožujejo s semenom ampak s trosom. Trosa seveda ni mogoče dobiti v kupčiji. Praproti nosijo na spodnji strani v rjavih bradavicah svoj tros. Iz kalečega troska se naredi listasta podoba, „predkal“ imenovana, na kateri se razvijajo kalni troski in pelodke. Potem, ko je bil tros oplojen, razvije se iz njega pravilna prapot, predkal pa izgine. Dovršena prapot rodi le tros, pa nikakeršnih pelodek.

Vprašanje 58. Sosed je nasadil 20 cm od meje mojega vinograda akacij. Ker se je bati, da bo akacija kmalu pogrnala korenine tudi v moj vinograd ter ga prerastla, prosim sveta, kako naj ravnam, da to škodljivo v svojem vinogradu zatrem? (F. B. na E.)

Odgovor: Akacija ima jako žilavo rast in se je boste le tedaj ubranili, če pridno izkopavate vse korenske izrastke. Priporočam Vam narediti ob meji precej globok jarek, ktereга pridno trebite ter izsekavajte vse korenine, ki vanj silijo.

Vprašanje 59. Kaj je vzrok, da se svinje, ki so dobro rejene in v pravi starosti, nočejo bukati? (I. B. v V. na Koroškem.)

Odgovor: Da se svinja noče bukati, more biti vzrok prirojena ji jalovost, proti kateri se ne da nič opraviti, ali pa tudi prevelika debelost, pri kateri so navadno jajčniki prerasteni tako z mastjo, da se ne vzbudi spolski nagon. V zadnjem slučaju pomaga slabša krma in zadostno pregibanje na planem. So tudi sredstva, ki bukanje pospešijo, toda te dobite le v lekarni na živinozdravnikov recept; zato se morate nanj obrniti.

Vprašanje 60. Ali je mitničar zavezan priti po noči sam po denar k vozniku, ali mora voznik nesti denar k oknu? (I. P. na B.)

Odgovor: Mitničar je zavezan priti k vozu po mitnino, bodisi po dnevu ali po noči, ker ne gre, da bi voznik puščal žival brez varstva na cesti. So konji, katerih vajevoznik nikdar ne sme dati iz rok, zlasti pri mitnici, kjer se lahko pripeti velika nesreča. Sicer je pa pri tem udeležen tudi mitninski zakupnik; kajti po noči prideta lahko dva ali tudi več

voznikov pred mitnico; eden pokliče mitničarja ter mu plača, ta odpre mitnico in vozniki se odpeljejo vsi skozi mitnico, če prav je plačal samo eden. Ker jih mitničar po noči ni videl ali ne poznal, jih tudi ne more ovaditi.

Gospodarske novice.

* † **Karol Reichel**, tehniški vodja naprav za zatiranje trtne uši na Krškem ter član naše družbe, je umrl dne 23. t. m. — Dne 25. t. m. pa je umrl **Vojteh Ribnikar**, nadučitelj v Dol. Logatcu in dolgoleten član naše družbe. Naj počivata v miru!

* **Ribarski tečaj** se je vršil od dne 16. pa do vstega dne 20. aprila t. l. v ribogojnem zavodu na Studencu pri Ljubljani. Poučeval je gospod Ivan Frankè, c. kr. profesor v Ljubljani, udeležilo se ga je pa 14 ribičev in pa tajniški pristav naše družbe, gospod Frančišek Štupar.

* **Pet trtnih škropilnic zastonj** je poslal naši družbi Frančišek Nechvile, tvorničar na Dunaju, in sicer s pristavkom, da naj družba te škropilnice dá brezplačno revnim občinam na razpolaganje, ker mu je znano, kako težko bo tudi družbi delovanje ob veliki nesreči, ki je zadela vsled potresa našo deželo. Za velikodušni dar izrekamo tudi na tem mestu naj prisrčnejšo zahvalo.

* **Tobakov izvleček**, ki je izborno sredstvo proti kmetijskim in gozdarskim škodljivcem (merčesom), se dobi le od državne uprave. Neka pred kratkim izšla ministerska naredba ureja dobivanje tobakovega izvlečka za kmetijske namene ter določa kot oddajna mesta tobačne tvornice v Hajnburgu, v Ljubljani, v Zaku (Sacco) in v Budejovicah, oziroma prodajalnice, ktere v to pooblasti c. kr. finančno ministerstvo. Kdor hoče naročiti tobakovega izvlečka, izprosi si mora za to dovoljenje pri svojem političnem okrajnem oblastvu. Za naročitev dobi tiskane naročilne liste (Tabakextract-Fassungsschein) v tobačni tvornici ali pri svoji kmetijski družbi. Taka naročitev mora obsežati: ime, stan in bivališče naročevalčeve, množino tobakovega izvlečka, ki jo hoče naročiti, in namen, za kaj namerava izvleček rabiti. Naročevalec izpolni in predloži 3 take naročilne, oziroma prejemne liste. Naročilni (prejemni) listi in dovoljenja so prosti koleka. Eden naročilni list dobi naročevalec nazaj od tvornice (oziroma prodajalnice), ktera naročitev izvrši, v dokaz, da je naročitev pravilno izvršena, drugega obdrži tvornica (prodajalnica), tretjega pa tvornica pošlje nadzorovalni finančni oblasti. Tobakov izvleček se oddaja v škatlah iz pločevine po 13 kg za 1 gl., po 5 kg za 3 gl., v sodčkah po 20 kg pa po 12 gl.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 18. aprila 1894. l.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod ces. svétnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg.: baron Lazarini, Lenarčič, Ogorelec, Witschl, Žirovnik ter tajnik Pirc. Ker je bilo na dnevnem redu posvetovanje o proračunu državnih podpor za leto 1896., bila sta pri seji tudi zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora.

Odbor je določil vsote, ki naj se predlagajo kot državna podpora za razne kmetijske namene v l. 1896.

Prosnje občin Novo Mesto, Dovje in Zagorje za vpeljavo novih semnjevar je glavni odbor ukrenil c. kr. deželni vladi priporočiti.

Začasno je odbor potrdil nove podružnice Studeno, Vel. Lašče, Predoslje, Trata in Vinica.

Glede porabe državne podpore za lanarstvo se stavijo vis. c. kr. kmetijskemu ministerstvu primerni nasveti.

Odbor vzame na znanje poročilo tajništva o dosedanjih delih za vpeljavo pridelovanja sladkorne pese na Dolenjskem.

Za nove člane se sprejmejo gg.:

Kosec Frančišek, posestnik v Vesci; Hubad Matevž, posestnik v Vesci; Drešar Josip, posestnik na Skaručini; Kubelka Karol, grajšč. oskrbnik na Češeniku; Kobal Andrej, posestnik v Studenem; Simšič Jakob, posestnik v Studenem; Podboj Frančišek, posestnik v Studenem; Magajna Jakob, posestnik v Studenem; Požar Jakob, posestnik v Bolskem; Mihelčič Janez, posestnik v Nadlesku; Rozina Jerica, posestnica v Pudobu; Sterle Jakob, posestnik v Nadlesku; Žnidaršič Janez, posestnik in gostilničar v Viševku; Ogorelec Josip, posestnik in župan v Razdrtem; Škrli Ivan, mehanik in posestnik v Ljubljani; Rozman Josip, posestnik v Praprotnem; Lipold Ivan, posestnik v Mozirju; Kisovšek Janez, posestnik v Motniku; Treu Simon, posestnik in zidarski poslovodja v Ljubljani; Goričar Leopold, posestnik v Mozirju; Sadnikar Josip Nik., c. kr. okr. živinozdravnik v Kamniku; Germel Kristij, p. d. Šturm, posestnik in gostilničar v Solčavi; Štrumbelj Florijan, posestnik na Vinkovem Vrhu; Furlan Janez, posestnikov sin v Kanjem Dolu; Fatur Janez, posestnik in gostilničar v Kilovčah; Dolenc Frančišek, posestnik in gostilničar v Ljubljani; Rijavec Anton, posestnik v Ročah; Gregorič Josip, posestnik in trgovec v Retjah; Žibert Josip, posestnik na Subi; Zabret Ivan, posestnik v Bobovku; Gorjanec Jakob, posestnik v Britofu; Košnjek Primož, posestnik in zidarski mojster v Britofu; Žirovnik Anton, posestnik v Britofu; Kristanec Ivan, posestnik in gostilničar v Britofu; Umnik Matevž, posestnik na Subi; Šenk Jernej, posestnik na Subi; Basaj Jakob, posestnik na Subi; Ušlakar Ivan, posestnik v Predosljah; Umnik Frančišek, posestnik v Predosljah; Lukanec Frančišek, posestnik v Orehovljah; Fendè Valentin, posestnik v Orehovljah; Košiša Lovro, posestnik na Ilovku; Miklavčič Janez, posestnik v Srakovljah; Žibert Josip, posestnik na Primskovem; Križman Vincencij, c. kr. uradnik v pokoju in posestnik v Trstu; Novak Frančišek, posestnik na Plešivici; Rus Andrej, posestnik na Plešivici; Kunšič Matevž, posestnik v Radolni; Partl Peter, p. d. Avguštin, posestnik na Mačah; Fajfar Frančišek, posestnik v Selcih; Grebenec Frančišek, posestnik v Vel. Laščah; Pakiž Jakob, posestnik v Ponikvah; Žužek Anton, posestnik v Gorenjih Retjah; Hudovernik Blaž, posestnik v Vel. Laščah; Klančar Andrej, posestnik v Mohorjevem; Hočevar Anton, posestnik v Podlogu; Levstek Frančišek, posestnik v Malih Laščah; Drobnič Anton, posestnik in župan v Škuljevem; Žužek Ivan, posestnik v Vel. Laščah; Hočevar Ivana, posestnica v Vel. Laščah; Armbruster Neža, posestnica v Vel. Laščah; Rihar Matej, kapelan v Vel. Laščah; Gerjol Lovrenc, župnik v Vel. Laščah; Gruden Frančišek, posestnik v Spod. Retjah; Zupan Janez, posestnik v Begunjah; Prelec Ivan, posestnik v Bujah; Smrajec Blaž, posestnik v Tomačevem; Knavs Anton, posestnik v Njivicah; Vrtnik Josip, posestnik in gostilničar v Spod. Brniku; Sajevec Janez ml., posestnik in trgovec v Velesovem; Avšič Frančišek, posestnik v Šmartnu pri Savi; Narbut Ivan, inženir in posestnik v Novem Gradu; Hanin Mihael, posestnik v Šmihelu; Bozja Josip, nadučitelj pri Fari; Vraničar Marko, posestnik v Slamni Vasi; Anton Spetič, posestnik v Bujah; Kaluža Frančišek, posestnik v Gorenji Košani; Požar Josip, posestnik v Gorenji Košani; Lukežič Miha, posestnik v Gorenji Košani; Spetič Frančišek, posestnik in mizar v Stari Sušici; Kapelj Josip, posestnik v Stari Sušici; Volk Frančišek, posestnik na Suhoriju; Malečihar Janez, posestnik na Ostrožnem Brdu; Vebra Urbana nasledniki v Zalem Logu; Lah Janez, posestnik v Zatrniku; Velkavrh Ivan, c. in kr. nadporočnik v pok. v Ljubljani; Lebinger & Bergman, trgovca v Litiji; Mandelj Ignacij, posestnik v Poljanah pri Štangi; Razboršek Ivan, trgovec in posestnik v Šmartnu pri Litiji; Maver Andrej, trgovec z apnom v Zagorju ob Savi; Marinka Ivan, posestnik v Vnanjih Goricah; Stare Mihael, inženir in grajščak v Mengišu; Stare Ana, grajščakinja v Mengišu; Popovič Gabrijel, posestnik v Vinomerci; Kump

Janez, posestnik in gostilničar v Kumersdorfu; Žnidaršič Josip, posestnik v Stari Sušici; Mokorel Marijana, posestnica v Bistrici; Kosar Jurij, posestnik v Kumersdorfu; dr. Munda Francišek, advokat v Ljubljani; Kovačič Francišek, posestnik v Kamnu; Lovšin Francišek, nadučitelj in posestnik na Vinici; Ljudska šola na Vinici; Balkovec Peter, posestnik v Preloki; Blincec Francišek, posestnik na Vinici; Brkopec Janko, posestnik na Vinici; Kastelec Janko, posestnik na Vinici; Malič Peter, posestnik na Vinici; Malič Mate, posestnik na Vinici; Mibelič Francišek, posestnik na Vinici; Simunovič Janko, posestnik na Vinici; Cestnik Janko, posestnik na Vinici; Trempuš Jurij, posestnik na Vinici; Streljar Mate, posestnik na Vinici; Hočevnar Janez, posestnik na Vinici; Moravec Ive, posestnik v Podklancu; Štefanič Mate, posestnik na Goleku; Grdun Josip, posestnik v Ziljah; Krotec Jurij, posestnik v Preloki; Kadunec Matija, župnik v Preloki; Kramarič Josip, župnik na Vrhu; Benetič Ive, posestnik na Goleku; Petrovčič Francišek, župnik na Trati; Šraj Anton, posestnik v Gorenji Vasi; Oblak Pavel, posestnik v Gorenji Vasi; Ferlan Janez, posestnik v Gorenji Vasi; Brenc Martin, posestnik v Gorenji Vasi; Šubic Josip, posestnik v Gorenji Vasi; Vodnik Jakob, posestnik v Žerovskem Vrhu; Šraj Jernej, posestnik na Dolenji Dobravi; Dolinar Anton, posestnik v Gorenji Vasi; Štalec Martin, posestnik v Hotavljah; Uršič Anton, posestnik v Hotavljah; Šinkovec Josip, posestnik v Hotavljah; Filipič Janez, posestnik v Hotavljah; Dolinar Valentin, posestnik v Hlavčjih Njivah; Jenko Francišek, posestnik v Todražu; Seljak Simon, posestnik v Todražu; Gladek Janez, posestnik v Fužinah; Jesenko Anton, posestnik v Poljanah; Kržišnik Janez, posestnik v Bukovem Vrhu; Inglič Janez, posestnik v Srednji Vasi; Peternel Jakob, posestnik v Srednji Vasi; Peternel Josip, posestnik v Srednji Vasi; Dolinar Martin, posestnik v Gorenjem Brdu; Pintar Urban, posestnik v Lovskem Brdu; dr. Pučko Jurij, c. kr. notar v Krškem; Kovač Jernej, posestnik in trgovec na Pakem; Ferjančič Francišek, posestnik na Vrhpolju; Štupica Francišek, posestnik v Dobu; Kavšek Francišek, posestnik v Velikem Črnelu.

Razglas

o oddaji modre galice za škropljenje trt v letu 1895.

Podpisana družba bo tudi letos modro galico za škropljenje trt oddajala po nižani ceni, in sicer tistim vinogradnikom, ki se pravočasno zglase zanjo in ki se zavežejo:

1.) plačati galico uže naprej, oziroma takoj po prejemu, po 22 kr. kilogram z zavojem vred,

2.) prejete galice ne prodajati z dobičkom naprej.

Ta pogoja veljata za one, ki naroče galico neposredno pri družbi.

Častita predstojništva podružnic, ktera mislijo naročiti galico skupno za svoje člane, stopijo naj v dogovor neposredno z družbo.

Opomnja: Od galice se plača na železnici le polovica vrnine. — Upanje je, da bo vis. deželni odbor tudi letos prevzel troške za prevažanje galice iz Ljubljane do podružnic; zato je članom ugodneje, galico naročiti skupno potom podružnice.

Tisti, ki galice ne plačajo precej po prejemu in s katerimi se družba glede plačila ne pogodi posebej in drugače, plačati bodo morali po 6% zamudnih obrestij.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, dne 31. marcija 1895.

Razglas

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu

spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se drugače ne ukaže, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevini in dežele v državnem zboru zastopane iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v kterih je razširjena plučna kuga, in sicer:

1.) iz vladnih okrajev **Poznanj, Devín, Mezibor, Hildesheim**, in **Cahe** v kraljevini **Pruski**;

2.) iz okrožnih glavarstev **Lipsko** in **Cvikava** v kraljevini **Saksonski**;

3.) iz velike vojvodine **Saksonsko-Weimarske**;

4.) iz vojvodine **Anhaltske**.

Te prepovedi stopijo namesto prepovedi, ki so bile izdane vsled razpisa ministerstva za notranje stvari z dne 11. marcija t. l., št. 6715., oziroma s tuuradnim razglasom z dne 13. marcija 1895. leta, št. 3567.

To se razglša vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 9. aprila 1895. l., št. 9649., z dodatkom, da se prestopki te **brezpogojne** uvozne prepovedi kaznujejo po določilih §§ 45. in 46. občnega zakona o živinskih kugah.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1895.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Begunjah, ki bode v nedeljo, dne 5. maja t. l. po krščanskem nauku v šolskem poslopju.

V Z P O R E D :

1.) Predsednikov pozdrav in nagovor.

2.) Predavanje gosp. ravnatelja Pirca o umetnem goju.

3.) Predavanje gosp. c. kr. okrajnega živinozdravnika Kosiernika o živinskih boleznih.

4.) Raznoterosti.

Z ozirom na 2. in 3. točko vzporeda je želeti, da se čč. udje udeleže zborovanja polnoštevilno in tudi druge za napredek unete kmetovalce k zborovanju povabijo. — P. n. družabniki, ki so obljubili les za društveno poslopje in ga še niso dopeljali, se uljudno prosijo, da takoj izpolnijo svojo obljubo, ker je sedaj treba staviti ostrešje.

Za odbor kmetijske podružnice v Begunjah.

Jos. Turk, predsednik.

Vabilo

k srečkanju, ktero priredi kmet. podružnica v Kovorju dne 5. maja t. l. ob 1/2 4. uri popoldne na vrtu pri šoli.

Pri neugodnem vremenu prihodno nedeljo.

Čisti dohodek je namenjen v nakup kmetijskih strojev.

Prostovoljne dobitke hvaležno sprejema predsedništvo.

K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor.

Listnica uredništva.

I. P. v H. Ne da bi živinozdravnik Vaše peteline raztelesil in pregledal, pač nikomur ne bo mogoče povedati, na čem so poginili.

F. O. v P. Na Vaše vprašanje: „Pojasnite mi točko, ki obsega varstvo polja?“ je težko odgovoriti, ker nam ni niti jasno, kaj želite. Če menite varstvo poljščine proti raznim poškodbam po ljudeh in živini, potem berite zakon o varstvu poljščine. Zakon morete dobiti pri županu.

T. G. v S. Za prodajo piva v steklenicah se mora imeti posebno dovoljenje, za ktero je treba plačevati. Podrobnosti boste izvedeli pri davčnem nadzorniku.

J. I. v Kr. Razne vrste cevi za napeljanje vode prodaja v Ljubljani A. Druškovič, ki Vam da tudi vsa potrebna razjasnila.